

ФАКТОРНО-КРИТЕРІАЛЬНА МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Я. В. Заворотна, Т. С. Шабанова

Україна, Мелітополь, Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Богдана Хмельницького

Аналіз наукової літератури та результати опитування управлінців шкіл, методистів РДА Запорізької області надали можливість визначити та систематизувати умови здійснення інноваційного управління на нормативно-правові, інформаційні, науково-методичні, матеріально-фінансові, психолого-педагогічні, організаційно-педагогічні. Під інноваційним управлінням ми розуміємо цілеспрямовану діяльність взаємодіючих суб'єктів управління, що орієнтована на реалізацію спільної мети та на забезпечення оптимального функціонування та розвитку ЗНЗ.

Використовуючи результати контент аналізу та кваліметричний підхід до оцінювання інноваційної управлінської діяльності, нами було визначено структуру об'єкта дослідження, його показники (параметри, фактори, критерії), коефіцієнт вагомості кожного показника, дібрано шкалу оцінювання та складено факторно-критеріальну модель інноваційного управління загальноосвітнім закладом. Т. Волобуєва вважає, що “модель – це матеріальний чи уявний об'єкт, який у ході дослідження заміщує об'єкт-оригінал так, що його безпосереднє вивчення дає нові знання про об'єкт-оригінал, яким виступає реально існуючий об'єкт, процес або явище” [1, с. 5]. В. Григораши наголошує: “Факторно-критеріальна модель передбачає використання оцінки-критерію через порівняння реального стану об'єкта з ідеальним, розчленування об'єкта на структурні елементи. Такий підхід дозволяє розглядати об'єкт як систему, оцінюючи його не в цілому, а як сукупність взаємопов'язаних складових” [2, с. 102].

Коефіцієнт вагомості кожного параметру визначався на основі результатів проведеного контент аналізу думок визначних учених, що досліджують управлінський аспект школи та впровадження інновацій апарат управління навчальним закладом.

Коефіцієнт вагомості кожного фактору визначався експертною групою суб'єктів інноваційного управління шкіл Запорізької області. Експертна група складалася з 198 досвідчених педагогів, управлінців (керівників ЗНЗ та їх заступників), науковців, керівників методичних об'єднань та методистів. Експертна група працювала за

методом Дельфі (кореляція результатів на основі аргументації кожним експертом своєї оцінки), рейтингу та бальних оцінок.

Щодо шкали оцінювання, то оцінка кожного фактора визначалася як сума добутків оцінок за кожний критерій і відповідних коефіцієнтів вагомості, оцінка кожного параметра – як сума добутків оцінок за кожний фактор і відповідного коефіцієнту вагомості, оцінка за об'єкт – як сума оцінок за параметри. Оцінки ставилися від 0-5, що дозволило орієнтуватися на класичну шкалу оцінювання. При здійсненні процедури оцінювання ми дотримувалися психолого-педагогічних закономірностей та враховували основні положення теорії управління.

Наведемо визначені коефіцієнти вагомості параметрів та факторів, на наш погляд, одної з найважливіших груп умов здійснення інноваційного управління – науково-методичні умови (див. табл. 1):

Таблиця 1

Параметри	К ваг	Фактори	К ваг	Оцінка
1. Створення чіткої системи науково-методичних заходів для суб'єктів інноваційного управління ЗНЗ	10,3	Проведення наукових семінарів	0,2	
		Якість проведення наукових семінарів	0,2	
		Взаємообмін досвідом	0,1	
		Участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах	0,2	
		Участь у обласних конкурсах	0,1	
		Участь у районних конкурсах	0,1	
		Результати участі у конкурсах	0,1	
2. Створення науково-методичної бази, що стимулює творчий розвиток суб'єктів інноваційного управління	13,5	Наявність Медіотеки	0,1	
		Якість Медіотеки	0,2	
		Наявність методичного кабінету	0,1	
		Якість роботи методичного кабінету	0,1	
		Наявність посади заступника директора школи з інноваційної або наукової діяльності	0,1	
		Якість роботи заступника	0,2	

		директора школи з інноваційної або наукової діяльності		
		Забезпеченість науковими посібниками, періодикою, фаховими журналами інноваційного характеру	0,2	
3. Створення атмосфери творчої активності	23,2	Заохочення до творчої активності	0,3	
		Створення умов для творчої самореалізації	0,2	
		Відвідування виставок, взаємовідвідування, екскурсії та ін.	0,2	
		Якість творчої діяльності	0,3	
4. Самонавчання, самовиховання і самовдосконалення суб'єктів управління	26	Наявність індивідуальних планів саморозвитку суб'єктів управління	0,5	
		Прагнення суб'єктів управління до самонавчання, самовиховання і самовдосконалення	0,3	
		Якість роботи над собою	0,2	
5. Розвиток дослідницької діяльності	16,6	Орієнтація суб'єктів на дослідницьку діяльність	0,2	
		Співпраця з вченими	0,2	
		Інноваційна спрямованість дослідницької діяльності	0,2	
		Готовність до пошуково-дослідницької роботи як основної форми інноваційного пошуку	0,2	
		Результати дослідницької діяльності	0,2	
6. Методична підтримка інноваційних освітніх проектів та заохочення педагогів-новаторів	10,4	Моральне заохочення педагогів-новаторів	0,2	
		Матеріальне заохочення педагогів-новаторів	0,5	
		Проведення конкурсів на	0,3	

		визначення кращих педагогів-новаторів		
--	--	---------------------------------------	--	--

Валідність моделі, коефіцієнтів вагомості та шкали оцінювання, встановлено шляхом численних експертних перевірок і багаторазового використання факторно-критеріальної моделі.

Факторно-критеріальна модель була апробована нами в Костянтиніському РНВО № 1 “Таврія” (директор – Т. Шабанова). Використання моделі достатньою кількістю експертів підтвердило обґрунтованість коефіцієнтів вагомості кожного параметру та фактору. Також, цікаво зауважити, що досліджуючи матеріально-фінансові умови забезпечення інноваційного управління було виявлено, що це проблемне питання вирішується в школі, шляхом активної участі в різноманітних конкурсах районного, обласного, всеукраїнського та, навіть, міжнародного значення. Виграні призи (технічні засоби навчання, подорожі, грошові премії) використовуються для розвитку школи в загалом. Оцінка інноваційного управління навчального закладу за допомогою факторно-критеріальної моделі допомогла адміністрації школи удосконалити власну управлінську діяльність та помітити перспективи розвитку школи.

Література:

1. Волобуєва Т. Б. Сучасні освітні моделі. Інноваційні освітні системи / Т. Б. Волобуєва. – Донецьк: Каштан, 2007. – 96 с.
2. Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи / В. В. Григораш. – Х.: Вид. група “Основа”, 2011. – 224 с.